

GELVERİ BELEDİYESİ KARAR DEFTERİ (1916-1923) OKUYUCU İLE BULUŞTU!

MUSTAFA
FIRAT
GÜL

Size bu sayıda, geçen haftalarda okuyucu ile buluşan **Gelveri Belediyesi Karar Defteri (1916-1923)** kitabımı anlatmak isterim. Mübadele öncesindeki Anadolu'yu daha iyi anlamamızı sağlayan metinlerden birisini yayınlamaktan dolayı mutluyum.

Önsözde de belirttiğim gibi *Gelveri Belediyesi Karar Defteri*, 1332-1339 (1916-1923) yılları arasındaki kayıtları ihtiva eden çok önemli bir belgedir. Bu defter yalnızca Gelveri ve Aksaray için değil aynı zamanda Türkler ve Yunanlar için de önemli görülmelidir. Defterde yer alan kararları imzalayanlar hem Müslümanlar hem de Hristiyanlardır. Defterdeki kayıtlar incelendiğinde Müslüman ve Hristiyanların yaşadıkları yeri güzelleştirmek için birlikte karar aldıklarını, hayvana, çevreye saygı duyduklarını ve aralarında örnek alınması gereken ilişki olduğu görülmektedir. Din veya etnik kökenin adalet, karşılıklı saygıya engel olmadığını, bir asır öncesindeki insanların birçok bakımdan daha medeni olduğunu göstermesi bakımından *Gelveri Belediyesi Karar Defteri* oldukça önemlidir.

Mübadele'nin ilk günlerinden sonraki yansımalarına varıncaya kadar pek çok araştırma yapılmış, kitaplar yayınlanmıştır. Mübadele'nin hemen öncesinde Gelveri'de yaşananlara dair bilgi azdı. Şimdiye kadar tamamı değerlendirilmeyen en önemli kaynakların başında gelen *Gelveri Belediyesi Karar Defteri* bu boşluğun doldurulmasına katkı sağlarsa ne mutlu bana!..

Yunanistan'a hareket etmeden bir gün önce Gelveri Belediye Meclisi üyeleri fotoğraf çektirmişler. Bunlardan ikisinin adını Kaplanis'ten öğreniyoruz: Sol baştaki Valilis Lukidis, sağ baştaki Anesti oğlu Kaplan Ağa (14 Mayıs 1924)

Defterden birkaç karar...

Tarihi	Nereden Geldiği	Riyaset Meclise tarih-i vürudu	Hülâsa-i Mündericat	Sıra Numarası	Fî 1 Mart sene [1]333 senesi karar defteridir
Fî 10 Mart sene [1]333 [10 Mart 1917]	Hanna zevcesi Desbina	Fî 10 minhü [10 Mart 1917]	Demirci Kelima'nın (?) tarîk-i âmma ve mezbûrenin hânesi tarîkine tecavüz eylediğinden	1	Hanna zevcesi Despina'nın müracaatı üzerine Demirci Kelima'nın tarîk-i âmma ve tarîk-i hâssa tecavüzü vâkıa olup olmadığının keşfe lüzum görülmesine mebnî belediye tarafından Reis Hristaki Efendi ma'a aza mahall-i münâza'un fihe varıldıkda merkûm Kelima'nın tecavüzü görülmüş olduğundan tecavüz-i vâkı'anın menine ve on kuruş ceza-yı nakdî ahzına karar verildi. Fî 10 Mart sene [1]333 [10 Mart 1917] [İmzalar ve mühürler]

					Reis [mühür] Hristaki Kâtip [mühür] Musa Kazım Aza [mühür] Abdülkadir Aza [boş]
Fî 11 Nisan sene [1]333 [11 Nisan 1917]	Belediye tarafından	Fî 11 minhü [11 Nisan 1917]	Rûsum-ı belediye ihalesi ve müzâyedesi hakkında	2	Gelveri belediyesi rûsumı bi'l-müzâyede 700 sâbıklı hayvan resmi 3000 kuruştan ve 113 sâbıklı tezkire 200 ve 4655 sâbıklı zebhiye 4000 ve 1260 sâbıklı sergi 1750 ve 1210 sâbıklı kantar 1550 kuruştan talipleri üzerinde takarrur eylemekle ve hadd-i lâyık görüldüğünden askıya alınması ve ihale-i mezkûrenin mültezimîne depozito ile ihalesine karar verildi. Fî 14 Nisan sene [1]333 [İmzalar ve mühürler] Reis [mühür] Hristaki Kâtip [mühür] Musa Kazım Aza [mühür] Abdülkadir Aza [boş]
Fî 4 Mayıs sene [1]333 [4 Mayıs 1917]	İlosonlu ¹ Usta Yovaki	Fî 4 minhü [4 Mayıs 1917]	Çömlek imal etmek üzere fırın mahalli keşf olmasına dair	3	Gelveri karyesinin Hengameci Mahallesi'nden İlosonlu Usta Yovaki'nin çömlek imâl etmek üzere inşâ edeceği fırının mahalli tayin ve keşf olunmak üzere belediyeye müracaatı üzerine belediye namına kırk kuruş teberrû ² eylemesi üzere fırın- ı mezkûr mahalli tayin olunmak üzere keşfe karar

¹ İloson, Niğde merkeze bağlı bir köydür.

² Teberru: Bağış.

					verildi. Fî 4 Mayıs sene [1]333 [İmzalar ve mühürler] Reis [mühür] Hristaki Kâtip [mühür] Musa Kazım Aza [mühür] ... Aza [boş]
Fî 15 Mayıs sene [1]333 [15 Mayıs 1917]	Belediye tarafından	Fî 15 minhü [15 Mayıs 1917]	Belediye rûsumunun ihalesi hakkında	4	Belediye rûsumı müzayede kaimeleri yevm-i ihalesi tayin edilmek üzere kazaya gönderilmiş ise de el-yevm cevap vürûd eylemediğinden ve buraca başka talip zuhûr etmeden kazada tâlip zuhûrunda bedel-i mezkûreyi vermiş ise ihale fesh ve şayet pey zuhûr etmemiş olduğu takdir[de] bura talipleri Sünbül oğlu Avram 4000 zebhiye 3000 hayvan resmi <u>200</u> bekâyâ (?) 7200 yedi bin iki yüz Ve Farasalı³ Beraş'a 8750 kuruşa sergi resmi ve 1550 kuruşa kantar resmi Karagöz oğlu Hristo'ya ihalesine karar verildi. Fî 15 Mayıs sene [1]333 [15 Mayıs 1917] [İmzalar ve mühürler] Reis [mühür] Hristaki Kâtip [mühür] Musa Kazım Aza [mühür] Abdülkadir Aza [boş]

³ Kaplanis, Feraşeli gibi de okunacak kelimenin doğrusunun Farasalı olduğunu söylemiştir.